

DJEĆJE REAKCIJE NA TRAUMU

DJECA DO 3 GODINE

učestalije plakanje, razdražljivost, pripajanje uz roditelje, pasivnost (šutnja), promjene spavanja i hranjenja

DJECA OD 4 DO 6 GODINA

glavobolje, trbobilje, umor, promjene spavanja, preplašenost, osjećaj bespomoćnosti, regresija u ponašanju (sisanje palca, mokrenje u krevet), separacijska anksioznost ili pretjerana samostalnost, manjak interesa za igru, često glumljenje dijelova stresnog događaja

DJECA OD 7 DO 12 GODINA

glavobolje, trbobilje, umor, strah, osjećaj krivnje i neuspjeha, ljutnja, povučenost, poremećaji hranjenja i spavanja, problemi u školi (teškoće pamćenja i koncentracije), učestali razgovor o događaju, regresija u ponašanju (strah od mraka, odbijanje razgovora s drugima), nepredvidive promjene raspoloženja

DJECA OD 13 DO 18 GODINA

povučenost, promjene u odnosima, sram, tuga, kršenje pravila/normi, agresivno ponašanje, prkos, konzumacija droga, alkohola, bježanje od kuće, rizično i samodestruktivno ponašanje

UOBIČAJENE REAKCIJE ODRASLIH NA TRAUMU

EMOCIONALNE

tjeskoba, depresivnost, razdražljivost, anksioznost, ljutnja, krivnja, beznade, nervosa, otuđenost

TJELESNE

tremor mišića, drhtanje, ubrzan rad srca, povišen krvni tlak, noćne more, poremećaji spavanja, bolovi u tijelu, mučnine, promjene apetita, glavobolje

KOGNITIVNE

samookrivljavanje, teškoće odlučivanja, rješavanja problema, koncentracije i pamćenja, zaokupljenost događajem, ponovno proživljavanje događaja u mislima

INTERPERSONALNE

narušeni odnosi, povlačenje, osjećaj nerazumijevanja, sukobi

PONAŠAJNE

impulzivnost, zlouporaba alkohola i supstanci, izbjegavanje razgovora/stvari/situacija koje podsjećaju na traumatski događaj

Projekt "Očuvanje mentalnog zdravlja i pružanje psihosocijalne podrške djeci i skrbnicima iz Ukrajine u Hrvatskoj" provodi se u suradnji Društva za psihološku pomoć i Ureda UNICEF-a za Hrvatsku s ciljem pružanja besplatne psihološke pomoći djeci i skrbnicima raseljenim iz Ukrajine, kao i jačanja kapaciteta stručnjaka koji rade s izbjeglicama.

LITERATURA

- Ajudković, D. (1995). Programi psihosocijalne pomoći prognozirani i izbjegloj djeci. Društvo za psihološku pomoć, Zagreb.
Pregrad, J. (1996). Stres, trauma, oporavak: udžbenik programa Osnove psihosocijalne traume i oporavka. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć, 93-95.

MENTALNO ZDRAVLJE IZBJEGLICA

KRATKI VODIČ ZA RODITELJE I SKRBNIKE

Letak pruža savjete na koji način možete pomoći i biti podrška svojoj obitelji i sebi u ovoj teškoj situaciji.

IZVORI STRESA U POSTMIGRACIJSKOJ FAZI

- razdvojenost članova obitelji
- neadekvatan smještaj i prehrana
- zdravstvene tegobe
- manjak kontakata s drugima
- nezaposlenost
- siromaštvo
- diskriminacija
- različitost jezika i kulture
- neizvjesnost

RAZLIKE U DOGAĐAJIMA

STRESNI

- javljaju se svakodnevno i svim ljudima
- podnošenje ovisi o kognitivnoj procjeni i osjećaju kontrole nad situacijom
- narušavaju životnu ravnotežu, ali ju je lako vratiti
- pokreću prikladne načine suočavanja

TRAUMATSKI

- rijetki i ne događaju se svima
- podnošenje ovisi o razini ugroze, podršci i prethodnom mentalnom stanju pojedinca
- teško povratiti životnu ravnotežu
- dovodi do patnje kod svih ljudi

NAJBOLJA PODRŠKA DJECI:

- održavanje **dnevne rutine** (odlazak u školu, vrtić ili sudjelovanje u aktivnostima)
- što više opuštanja, igre i zabave
- osjećaj **povjerenja i sigurnosti**

Postoje razlike u vrsti reakcija i njihovoj izraženosti!

Većina ljudi pokazuje neke reakcije na traumatske događaje koje se pojavljuju uglavnom odmah nakon događaja i mogu trajati od nekoliko tjedana do nekoliko mjeseci.

KADA JE DJETETU POTREBNA POMOĆ STRUČNJAKA?

- 1 Dulji period izražava snažne reakcije
- 2 Povlači se u sebe, izbjegava kontakt s drugima te gubi interes za uobičajene aktivnosti
- 3 Reakcije s vremenom postaju sve izraženije
- 4 Reakcije značajno narušavaju svakodnevno funkcioniranje

KADA RODITELJI TREBAJU POTRAŽITI POMOĆ STRUČNJAKA?

- kada su preplavljeni emocijama, slikama i mislima
- kada osjećate učestalu pojavnost osjećaja tjeskobe i iscrpljenosti
- kada primijete potrebu za izoliranjem i povlačenjem iz društva
- u slučaju izražavanja štetnih i ugrožavajućih ponašanja
- kada primijete neobjašnjive tjelesne tegobe (glavobolje, iscrpljenost, probavne smetnje...)

PSIHOLOŠKA POMOĆ ZA OSOBE POGOĐENE RATOM U UKRAJINI

Društvo za psihološku pomoć nudi besplatno psihološko savjetovanje na ukrajinskom jeziku svim osobama izbjeglima s područja pogodenima ratom.

ISTRAŽITE ŠTO VAM POMAŽE

Osjećaji

radite ono u čemu uživate, družite se s drugima, vježbate tehnike opuštanja

Um

odvojite vrijeme za sebe, radite ono što vas smiruje

Tijelo

odmarajte, zdravo jedite, krećite se, ako je potrebno posjetite liječnika

Odnosi s drugima

budite podrška drugima, uključite se u grupne aktivnosti

Adresa: Kneza Mislava 11, Zagreb

Tel: 01 4826 111

E-mail: modus@dpp.hr

Mogućnost savjetovanja:
uživo ili Zoom

